

OKRESNÁ PROKURATÚRA LEVICE
Šafárikova 7, 934 01 Levice 1

Číslo: 2 Pv 483/22/4402-26
EEČ: 2-31-30-2024

Levice 18.03.2024

U Z N E S E N I E

Trestná vec: obv. **XXXXX a spol.**

Trestný čin: prečin: nebezpečné vyhrážanie podľa § 360 odsek 1, odsek 2 písmeno a, písmeno b, písmeno e Trestného zákona

Rozhodol: prokurátorka Okresnej prokuratúry Levice

Podľa § 215 odsek 1 písmeno e Trestného poriadku **zastavujem** trestné stíhanie obvineného:

XXXXX

dátum narodenia: XXXXX

miesto narodenia: XXXXX

rodné priezvisko: XXXXX

trvalé bydlisko: XXXXX

väzba: nie

mladistvý

ktorý je trestne stíhaný pre trestný čin:

- prečin: nebezpečné vyhrážanie podľa § 360 odsek 1, odsek 2 písmeno a, písmeno b, písmeno e Trestného zákona štádium: dokonaný trestný čin
forma trestnej súčinnosti: spolupáchateľ podľa § 20 Trestného zákona

na tom skutkovom základe, že:

dňa 21.10.2022 v čase o 17.27 hod. na sociálnej sieti Facebook spolu s obvineným ml. XXXXX uverejnili video, živé vysielanie, v ktorom použili hanlivé a urážlivé slová vo vzťahu k poškodeným XXXXX vo veku 65 rokov a XXXXX, ktorým sa spoločne verbálne vyhrážali slovami „ Vyrežem z vašej matky mäso!, Rozkrájam vás, rozrežem vás na mäso a dám si vás do polievky!, Aby ťa porazilo na papuľu, teba Báci, Peťko aj Cigáň! Otvorte, výjdite von! Zabijeme Vás! tu vás zarezem, rozsekám, Ako ťa chytím, keď ťa dostanem, zarezem ťa, rozsekám ťa! Keď ťa chytím, rozsekám ťa! Do kapustovej polievky ťa dám, ty žobrák jalový!“, pričom počas vyhrážok držia v rukách mačety a hrozia nimi so slovami „Týmto ťa zarezem!, Rozsekám ťa jak kapustu ty žobrák jalový!“, čím u poškodených vzbudili dôvodnú obavu o život a zdravie tým, že svoje vyhrážky aj uskutočnia,

lebo obvinený nebol v čase činu pre nepríčetnosť trestne zodpovedný.

Podľa § 215 odsek 1 písmeno f Trestného poriadku **zastavujem** trestné stíhanie obvineného:

XXXXX

dátum narodenia: XXXXX

miesto narodenia: XXXXX

rodné priezvisko: XXXXX

trvalé bydlisko: XXXXX

väzba: nie

mladistvý

ktorý je trestne stíhaný pre trestný čin:

- prečin: nebezpečné vyhrážanie podľa § 360 odsek 1, odsek 2 písmeno a, písmeno b, písmeno e Trestného zákona štádium: dokonaný trestný čin
- forma trestnej súčinnosti: spolupáchateľ podľa § 20 Trestného zákona

na tom skutkovom základe, že:

dňa 21.10.2022 v čase o 17.27 hod. na sociálnej sieti Facebook spolu s obvineným ml. XXXXX uverejnili video, živé vysielanie, v ktorom použili hanlivé a urážlivé slová vo vzťahu k poškodeným XXXXX vo veku 65 rokov a XXXXX, ktorým sa spoločne verbálne vyhrážali slovami „ Vyrežem z vašej matky mäso!, Rozkrájam vás, rozrežem vás na mäso a dám si vás do polievky!, Aby ťa porazilo na papuľu, teba Báci, Peťko aj Cigáň! Otvorte, výjdite von! Zabijeme Vás! tu vás zarezem, rozsekám, Ako ťa chytím, keď ťa dostanem, zarezem ťa, rozsekám ťa! Keď ťa chytím, rozsekám ťa! Do kapustovej polievky ťa dám, ty žobrák jalový!“, pričom počas vyhrážok držia v rukách mačety a hrozia nimi so slovami „Týmto ťa zarezem!, Rozsekám ťa jak kapustu ty žobrák jalový!“, čím u poškodených vzbudili dôvodnú obavu o život a zdravie tým, že svoje vyhrážky aj uskutočnia,

obvinený mladistvý, ktorý v čase činu neprekročil pätnásť rok veku, nedosiahol takú úroveň rozumovej a mravnej vyspelosti, aby mohol rozpoznať jeho protiprávnosť alebo ovládať svoje konanie.

Odôvodnenie:

Poverený príslušník Obvodného oddelenia Policajného zboru XXXXX Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Leviciach odbor poriadkovej polície (ďalej len „poverený príslušník PZ“) uznesením č. ČVS: ORP-828/KA-LV-2022 zo dňa 09.11.2022 v zmysle § 199 odsek 1 Trestného poriadku začal trestné stíhanie a následne uznesením zo dňa 14.05.2023 tej istej spisovej značky vzniesol obvinenie ml. XXXXX a ml. XXXXX za prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 odsek 1, odsek 2 písmeno a), písmeno b), písmeno e) Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno a) a § 139 písmeno e) Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, ktorého sa dopustili skutkovom základe uvedenom vo výrokovvej časti tohto uznesenia. Po skončení skráteného vyšetrovania poverený príslušník PZ predložil na tunajšiu prokuratúru návrh na zastavenie trestného stíhania obvinených (v prípade ml. XXXXX podľa § 215 odsek 1 písmeno f/ Trestného poriadku a v prípade ml. XXXXX podľa § 215 odsek 1 písmeno e/ Trestného poriadku), pričom preskúmaním vyšetrovacieho spisu som zistila, že tento je dôvodný.

Po začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia bol opatrením Okresného súdu XXXXX sp. zn. 1Tp/414/2023 zo dňa 20.06.2023 obvineným ml. podľa § 40 odsek 1 Trestného poriadku z dôvodu podľa § 37 odsek 1 písmeno d) Trestného poriadku ustanovený obhajca XXXXX. Poverený príslušník PZ následne vykonal výsluch obvineného ml. XXXXX, ktorý uviedol, že niekedy minulý rok robili všetci cigáni z Kozároviec na facebooku živé vysielania o Báčim, vajdovi z Kalnej nad Hronom, tiež spravili s XXXXX video, kde povedali, že keď ho stretnú, tak ho zbijú, popichajú, aj mu vulgárne nadávali. Natáčali si to na jeho telefón, ten sa mu už rozbil. Toto živé vysielanie bolo verejné, mali asi 350 divákov. Video natočili len preto, aby mali veľa divákov, nemysleli to vážne, robili si srandu. V ruke držal dve mačety, mal ich z domu. Bol to nápad ich dvoch, nikto ich na to nenahovoril. Ešte sa na videu vyhrážali aj Peťkovi, cigáňovi z Vrábeľ, nepoznali ho, ale videli na videu, že rozprávali aj na neho, tak opakovali po nich. Boli by ochotní sa ospravedlniť poškodeným, svoje konanie ľutuje, tieto osoby osobne nepozná. Obvinený ml. XXXXX po vznesení obvinenia vypovedať odmietol. V rámci výsluchu podľa § 196 odsek 2 Trestného poriadku uviedol, že videl na Facebooku video, ktoré robil XXXXX a ukazoval tam nože a nadával Báčimu, s XXXXX tiež chceli mať veľa divákov ako mal on, ukazovali tam mačety, potom Báčimu nadávali a vyhrážali sa mu, povedal to však iba zo srandy, opakoval po videu, chcel, aby sa ho Báci bál a aj Peťko zľakol, nemyslel to vážne, osobne Báciho nepozná.

Poškodený XXXXX pri výsluchu uviedol, že video si pozrel u seba doma, chlapcov v živote nevidel. Videl, že sa jemu aj Báčimu vyhrážajú zabitím, rozsekaním, držia v rukách mačety. Nakoľko ich nepozná, nemajú dôvod sa mu vyhrážať. Sú to mladí chlapci a počul, že to spravili zo srandy, videli niekoho iného to robiť. Netrval, aby boli naďalej stíhaní, žiadal, aby vec bola ukončená či už zmierom alebo iným spôsobom. Poškodený XXXXX pri výsluchu uviedol, že video mu ukázal vnuk, sú na ňom mladí rómovia, ktorých mená nepozná, ale vie, že sú z Kohárovej ulice v Leviciach. Všetmožne sa jemu, Peťkovi (XXXXX) a Cigáňovi (čo je cigánske meno XXXXX) vyhrážajú zabitím, že ich rozsekajú mačetaťami do polievky. Vídaval ich v Leviciach, pred týmto videom však s nimi nemal žiadny problém ani konflikt, problém má s ich rodinou, hlavne XXXXX („Pujom“), ktorý by mal byť ich boss, prezývajú ho kráľ, ale nie je to ich vajda. Chce, aby sa tento prípad ukončil zmierom, je možné, že boli opití alebo nadrogovaní a že si to ani neuvedomovali, komu nadávajú, nechce z toho nič robiť, dôvodnú obavu o svoj život z tohto konania nemá.

Podľa § 2 odsek 10 Trestného poriadku v znení účinnom od 15.03.2024 (ďalej len „Trestný poriadok“) orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Podľa § 2 odsek 12 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom, ako aj dôkazy prípustné podľa § 119 ods. 5 a 6 podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Podľa § 23 Trestného zákona kto pre duševnú poruchu v čase spáchania činu inak trestného nemohol rozpoznať jeho protiprávnosť alebo ovládať svoje konanie, nie je za tento čin trestne zodpovedný, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 215 odsek 1 písmeno e) Trestného poriadku prokurátor zastaví trestné stíhanie ak obvinený nebol v čase činu pre nepríčetnosť trestne zodpovedný.

Poverený príslušník PZ na obvineného ml. **XXXXX** vyžiadal odborné vyjadrenie od **XXXXX**, klinickej psychologičky detí a dospelých, a to opatrením zo dňa 11.09.2023. Zo záverov odborného vyjadrenia č. 71/2023 zo dňa 10.11.2023 okrem iného vyplýva, že intelekt obvineného ml. dosahuje pásmo mentálnej subnormy (CIQ=74), jeho osobnosť je simplexná, je naivný, emočne a sociálne nezrelý, svojhlavý, podlieha impulzom nevedomia, správanie je pudové, zamerané na uspokojovanie vlastných potrieb, schopnosť racionálnej kontroly je nezrelá. Citlivosť voči hraniciam je primeraná, je schopný ich dodržiavať, no nie vždy ich dokáže spoľahlivo rozpoznať, no dokáže sa poučiť. V neznámych či nečakaných sociálnych situáciách potrebuje usmernenie, samostatne nerozmýšľa nad možnými dôsledkami svojho konania. V čase vypracovania predmetného odborného vyjadrenia si uvedomoval protiprávnosť svojho konania, no v čase, keď k nemu došlo, toto konanie ako protiprávne nevnímal, považoval ho za prostriedok, ako zaujať iných, pravdepodobne v túžbe zažiť pocit ocenenia a úspechu.

Za účelom vyšetrenia duševného stavu obvineného ml. (aj s poukazom na závery odborného vyjadrenia **XXXXX**) bol uznesením povereného príslušníka PZ zo dňa 21.12.2023 pribratý do konania znalec z odboru zdravotníctvo, odvetvie psychiatria, **XXXXX**. Ten vo svojom znaleckom posudku č. 16/2024 zo dňa 02.02.2024 konštatoval, že u obvineného ml. **XXXXX** zistil duševnú poruchu – mentálnu subnormu, ktorá je potenciovaná sociálnou deterioráciou intelektu, ktorá sa u neho prejavovala aj v čase spáchania skutku. Prejavuje sa trvale obmedzenou intelektovou úrovňou, ktorá v kombinácii s nedostatočnou sociálnou vyspelosťou a nízkym vekom viedla k deficitu jeho úsudkových schopností najmä v zmysle jeho schopnosti vyhodnotiť komplikovanejšie sociálne situácie a pochopiť možné dlhodobejšie konsekvencie svojho konania, teda obvinený ml. v čase udalosti nemohol rozpoznať protiprávnosť svojho konania a jeho spoločenskú nebezpečnosť, svoje konanie v tom čase ovládať mohol. Relevantná konzumácia alkoholu ani užívanie iných návykových látok zistené nebolo, na vrub toho ani psychické či telesné zmeny, ani klinické prejavy užívania takýchto látok v čase spáchania trestného činu. Obvinený ml. je v danom čase schopný účasti na trestnom konaní aj chápania jeho zmyslu, no pri obmedzených intelektových schopnostiach nie je schopný sa samostatne adekvátne obhajovať. Pobyť obvineného ml. na slobode z psychiatrického hľadiska nepovažuje za nebezpečný pre spoločnosť a nenavrhuje uloženie ochranných liečebných opatrení. Nezistil žiadnu chorobnú pohnútku jeho konania.

Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny **XXXXX** vyplýva, že úrad eviduje spisovú dokumentáciu obvineného ml. od roku 2016 z dôvodu neplnenia povinnej školskej dochádzky. Mladistvý fajčí, alkohol skúšal, ale nie je pravidelným konzumentom, s omamnými látkami skúsenosť nemá. Má diagnostikované poruchy správania a emotivity, je v dispenzárnej starostlivosti pedopsychiatra, má nariadenú

medikamentóznou liečbu, ktorú užíva nepravidelne; v danom čase na kontroly nechodí. Rodina je pravidelne monitorovaná, boli uskutočnené sociálne šetrenia a výchovné pohovory. Prognóza jeho ďalšieho sociálneho vývinu je vzhľadom na jeho doterajší spôsob života neistá.

Z výpisu z ústrednej evidencie priestupkov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vyplýva, že obvinený ml. XXXXX sa doposiaľ dopustil troch priestupkov, a to porušenia príkazu nosenia reflexných prvkov chodca a zákazu vychádzania, ktoré boli vybavené napomenutím a hrubého správania, za ktoré mu bolo uložené pokarhanie a náhrada trov konania vo výške 16 eur. V registri trestov nemá obvinený ml. žiaden záznam. Mesto XXXXX v správe o povesti obvineného ml. uviedlo, že ho neriešilo v priestupkovom konaní, ani mu nie sú známe údaje o charakterových vlastnostiach, spôsobe jeho života ani iné údaje. Do spisu bol zabezpečený aj rozsudok Okresného súdu XXXXX č. k. 11P/36/2011-31 zo dňa 15.11.2011, právoplatný dňa 22.11.2011, v zmysle ktorého bol XXXXX zverený do náhradnej osobnej starostlivosti XXXXX.

Vzhľadom na všetky zadovážené dôkazy možno konštatovať, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie obvinenému ml. XXXXX sa stal, napĺňa inak znaky stíhaného prečinu, avšak na strane obvineného bola zistená okolnosť vylučujúca trestnú zodpovednosť – nepríčetnosť v čase spáchania tohto činu inak trestného. Obvinený ml. sám v rámci svojho výsluchu uviedol, že sa s obvineným ml. Rémusom Rafaelom pri robení videa inšpirovali inými, chceli takto dosiahnuť na sociálnej sieti popularitu, svoje vyhrážky nemysleli vážne a brali to len ako srandu. Zo znaleckého posudku XXXXX (podporne aj odborného vyjadrenia XXXXX) vyplýva, že u obvineného mladistvého bola zistená duševná porucha – mentálna subnorma, prejavujúca sa trvale obmedzenou intelektovou úrovňou, a táto v kombinácii s nedostatočnou sociálnou vyspelosťou viedla k deficitu úsudkových schopností obvineného ml. a teda absencii schopnosti pochopiť predovšetkým dlhodobejšie dôsledky svojho konania. Uvedené jednoznačne svedčí v prospech záveru, že obvinený ml., aj keď, ako znalec konštatoval, mohol ovládať svoje konanie, nemohol rozpoznať v čase spáchania predmetného činu inak trestného protiprávnosť svojho konania, čo napĺňa jednu z alternatívnych podmienok nepríčetnosti v intenciách § 23 Trestného zákona, preto som dospela k záveru, že boli naplnené predpoklady zastavenia trestného stíhania voči osobe obvineného ml. v zmysle § 215 odsek 1 písmeno e) Trestného poriadku. Nakoľko znalec u obvineného ml. nekonštatoval spoločenskú nebezpečnosť ani potrebu uloženia ochranného liečenia, nevzhladla som dôvod na podanie samostatného návrhu na uloženie ochranného opatrenia obvinenému ml.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a citované ustanovenia som rozhodla ohľadom obvineného ml. XXXXX v zmysle výrokovvej časti tohto uznesenia.

Podľa § 22 odsek 1 Trestného zákona kto v čase spáchania činu inak trestného nedovršil štrnásť rok svojho veku, nie je trestne zodpovedný.

Podľa § 94 odsek 1 Trestného zákona osoba, ktorá v čase spáchania trestného činu dovršila štrnásť rok a neprekročila osemnásť rok svojho veku, sa považuje za mladistvú.

Podľa § 94 odsek 2 Trestného zákona ak táto hlava neobsahuje osobitné ustanovenia, použijú sa na mladistvého ostatné ustanovenia tohto zákona.

Podľa § 95 odsek 1 Trestného zákona mladistvý mladší ako pätnásť rokov, ktorý v čase spáchania činu nedosiahol takú úroveň rozumovej a mravnej vyspelosti, aby mohol rozpoznať jeho protiprávnosť alebo ovládať svoje konanie, nie je za tento čin trestne zodpovedný.

Podľa § 215 odsek 1 písmeno f) Trestného poriadku prokurátor zastaví trestné stíhanie, ak obvinený mladistvý, ktorý v čase činu neprekročil pätnásť rok veku, nedosiahol takú úroveň rozumovej a mravnej vyspelosti, aby mohol rozpoznať jeho protiprávnosť alebo ovládať svoje konanie.

Podľa § 337 Trestného poriadku v konaní proti mladistvému treba bezodkladne čo najdôkladnejšie zistiť aj stupeň rozumového a mravného vývoja mladistvého, jeho povahu, pomery a prostredie, v ktorom žil a bol vychovávaný, jeho správanie pred spáchaním činu, z ktorého je obvinený, a po ňom a iné okolnosti dôležité pre voľbu prostriedkov vhodných na jeho nápravu, najmä na posúdenie, či má byť nariadená ochranná výchova mladistvého. Zisťovanie pomerov mladistvého sa uloží aj orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a obci. V prípade potreby sa zisťovanie pomerov mladistvého vykoná opakovane.

Podľa § 338 odsek 2 Trestného poriadku u mladistvého, ktorý v čase činu neprekročil pätnásť rok svojho veku, treba vždy skúmať, či bol spôsobilý rozpoznať protiprávnosť činu a či bol spôsobilý ovládať svoje konanie.

Vzhľadom na skutočnosť, že obvinený **ml. XXXXX** mal v čase spáchania skutku dňa 21.10.2022 14 rokov a bolo potrebné v zmysle vyššie citovaných ustanovení osobitne skúmať úroveň jeho rozumového a mravného vývoja, opatrením zo dňa 05.06.2023 bola XXXXX, klinická psychologička detí a dospelých, požiadaná o vyšetrenie obvineného ml. XXXXX a o podanie odborného vyjadrenia. Zo záverov odborného vyjadrenia č. 43/2023 zo dňa 07.07.2023 vyplýva, že rozumová úroveň obvineného ml. XXXXX zodpovedá výške jeho intelektu, ktorý sa v rámci populačnej normy nachádza v hornom pásme ľahkej mentálnej retardácie – úroveň ľahkej debility (CIQ=65) pri výraznej prevahe vo verbálnej zložke nad praktickou. Jeho mravný vývin sa nachádza na prvom stupni predkonvenčnej úrovne, čo zodpovedá fyzickému veku 5-6 rokov. Jeho morálka je heteronómna, udalosti sú hodnotené vo fyzikálnych konkrétnych súvislostiach, sociálna perspektíva je sústredená výlučne na seba. Riadi sa tým, čo je vynucované silou, mocou, autoritou. S poukazom na nízku úroveň morálneho vývinu, obmedzené kognitívne schopnosti a slabú štruktúru osobnosti usúdila, že obvinený ml. XXXXX samostatne, bez usmernenia a predošlej skúsenosti jeho schopnosti korigovať žiaducim a spoločensky prijateľným spôsobom sú minimálne, nakoľko nemá osvojené žiadne základné morálne normy, ani zvnútornenú potrebu ich dodržiavať a samostatne sa nezamýšľa nad možnými dôsledkami svojho konania, sú mu ľahostajné. Jeho osobnosť je vo vývine, jednoducho štruktúrovaná, stále pubescentná, s introvertnými tendenciami, s nízkym sebavedomím a sebahodnotením, emočne a sociálne nezrelá, afektívne nestabilná, egocentrická, s nezaujmom o dianie a ľudí mimo jeho známeho sociálneho prostredia. Správanie je pudové, racionálna kontrola minimálna, ľahko zlyháva pod vplyvom túžby okamžitého, čo najjednoduchšieho uspokojenia vlastných potrieb

a prianí. Má socio-adaptačné ťažkosti, nakoľko nemá naučené ako reagovať v rôznych sociálnych situáciách, neuvedomuje si potreby a priania iných, sú mu v podstate ľahostajné. Nemá pokoj a trpezlivosť potrebné k vecnému posudzovaniu ani dostatočne rozvinuté potrebné kognitívne zručnosti, preto sa vystavuje nebezpečenstvu unáhlených a málo premyslených rozhodnutí. Je schopný vnímať udalosti, ktorých sa zúčastnil, avšak nemá potrebu o nich alebo možných dôsledkoch rozmyšľať. Jeho kognitívne kompetencie (vnímanie, pozornosť, pamäť a myslenie) sú oslabené, respektíve zúžené na úzky okruh záujmov a podnetov, s ktorými sa denne stretáva. Pamäť je mimovoľná, neúmyselná, takže s odstupom aj kratšieho času spomienky blednú, vytrácajú sa detaily, na ktoré sa nedokáže rozpamätať, udalosti popisuje len v základných rysoch. Jeho citlivosť voči hraniciam je minimálna, ľahko a bez výčitiek svedomia ich prekračuje v bežnom živote, nakoľko nemá osvojené ani zvnútornené všeobecne spoločensky platné mravné a morálne normy a pravidlá, ani potrebu ich dodržiavať. Protiprávnosť svojho konania si uvedomí až keď je konfrontovaný s dôsledkami, respektíve hrozí mu trest.

Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny XXXXX vyplýva, že úrad eviduje spisovú dokumentáciu obvineného ml. od roku 2021 z dôvodu neplnenia povinnej školskej dochádzky. S obvineným ml. boli uskutočnené výchovné pohovory s cieľom upozornenia na dôsledky správania a sanácie problémového správania v školskom prostredí. Obvinený ml. nefajčí, s návykovými látkami skúsenosti nemá. S užívaním alkoholických nápojov skúsenosti má, nie je pravidelným konzumentom. Na základe vyjadrenia matky sú s ním výchovné problémy a uvedomuje si dôsledky svojho správania. Prognóza jeho ďalšieho sociálneho vývinu je vzhľadom na jeho doterajší spôsob života neistá. Z dôvodu neplnenia si povinnej školskej dochádzky, problémového správania, opakovaného páchania priestupkovej a trestnej činnosti by mal byť od septembra 2023 umiestnený v Reedukačnom centre Hlohovec.

Z odpisu Registra trestov SR a výpisu z ústrednej evidencie priestupkov Ministerstva vnútra SR vyplýva, že obvinený ml. nebol doposiaľ súdne trestaný, ani priestupkovo postihnutý. Mesto XXXXX v správe o povesti obvineného ml. uviedlo, že ho neriešilo v priestupkovom konaní, ani mu nie sú známe údaje o charakterových vlastnostiach, spôsobe jeho života ani iné údaje.

Z úradného záznamu k vykonanému šetreniu zo dňa 07.02.2024 vyplýva, že obvinený ml. z Reedukačného centra v Hlohovci utiekol, v čase spísania záznamu sa zdržiaval na neznámom mieste. Z lustrácie v informačnom systéme Patros bolo zistené, že je v pátraní ako nezvestná osoba od 05.12.2023.

V zmysle vyššie citovaného ustanovenia § 22 odsek 1 Trestného zákona zákonodarca, až na výnimku v súvislosti so spáchaním trestného činu sexuálneho zneužívania podľa § 201 Trestného zákona, spája následky v podobe vyvodenia trestnoprávnej zodpovednosti u fyzickej osoby, ktorá v čase spáchania skutku dovŕšila 14. rok veku. S odkazom na znenie ustanovenia § 136 Trestného zákona, trestnú zodpovednosť zakladajú činy, ktoré fyzická osoba spácha najskôr v deň, ktorý nasleduje po dni jej 14. narodenín. Trestný zákon ďalej osobitným spôsobom upravuje trestnú zodpovednosť fyzických osôb, ktoré v čase spáchania trestného činu dovŕšili 14. rok veku a neprekročili 18. rok svojho veku a označuje ich za mladistvé (§ 94 odsek 1 Trestného zákona). Stanovenie najskoršieho veku pre vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti má síce rýdzo právny charakter, avšak úzko

súvisí s rozumovou a mravnou vyspelosťou, ktorá sa u priemerného zdravého jedinca vo veku 14 rokov predpokladá na takej úrovni, ktorá zakladá jeho schopnosť adekvátne rozpoznať protiprávnosť činu a ovládať svoje konanie (rozumová a vôľová zložka).

S prihliadnutím na skutočnosť, že osoba vo veku 14 rokov je stále vo vývoji a prebieha u nej proces dospievania, ktorý je u každého jednotlivca individuálny a závisí od mnohých vnútorných faktorov (genetické, organické anomálie) a vonkajších faktorov (výchovné prostredie a sociálne interakcie), zákonodarca na túto skutočnosť reflektuje zavedením tzv. podmienenej (relatívnej) trestnoprávnej zodpovednosti (príčetnosti) a obligatórnym skúmaním rozumovej a mravnej vyspelosti u osoby, ktorá v čase skutku dovŕšila 14. rok veku a neprekročila 15. rok veku v kontexte následného posúdenia možnosti rozpoznať protiprávnosť činu a ovládať svoje konanie. V prípade, že sa niektoré z uvedených faktorov u konkrétneho jedinca uplatnia výraznejšie, dochádza k narušeniu plynulosti vývoja, čo môže vyústiť až do zníženej sociálnej adaptácie, porúch správania a prípadne až do protispoločenského správania vo forme páchania priestupkov alebo trestných činov. Pri skúmaní rozumovej vyspelosti je predmetom skúmania intelektuálna úroveň jedinca a schopnosť jeho myslenia, kým pri skúmaní mravnej vyspelosti je predmetom miera osvojenia si spoločenských noriem a hodnôt a vytváranie si vlastného hodnotového systému na pozadí všeobecne platných spoločenských noriem a pravidiel, a to s ohľadom na obvyklú úroveň vyspelosti u priemerného zdravého jedinca vo veku 14 – 15 rokov. Pri tzv. podmienenej trestnej zodpovednosti je potrebné posudzovať úroveň rozumovej a mravnej vyspelosti osobitne vo vzťahu k ovládacej a rozpoznávacej zložke.

Posúdenie stupňa rozumového a mravného vývoja mladistvého medzi 14. a 15. rokom veku spadá do kompetencie znalca psychológa. Jeho úlohou je na pozadí odborného vyšetrenia stanoviť rozumový a mravný vývoj jedinca a porovnať ho so stupňom, aký dosahuje priemerný zdravý jedinec v jeho veku. Znalecký posudok (prípadne odborné vyjadrenie) a podporne i ďalšie zabezpečené dôkazy týkajúce sa pomerov mladistvého v kontexte skutku, ktorý spáchal, tvoria vo svojom súhrne podklad pre prijatie právneho záveru o jeho schopnosti rozpoznať protiprávnosť činu alebo ovládať svoje konanie. Nedostatok niektorej zo zložiek podmienenej zodpovednosti nemusí byť nevyhnutne prejavom duševnej poruchy, poprípade až v zmysle nepríčetnosti v čase skutku (tzv. absolútna príčetnosť). Duševná porucha sa posudzuje samostatne znalcom psychiatrom spravidla v prípade, ak primárne vyšetrenie znalcom psychológom odôvodní jej možnú existenciu.

Po zhodnotení dôkazov jednotlivo a vo svojom súhrne som dospela k záveru, že obvinený ml. XXXXX v čase spáchania skutku nedosiahol takú úroveň rozumového a mravného vývoja, aby si uvedomil, že koná proti normám spoločnosti regulujúcim ochranu jednotlivca v rozsahu, aký dosahujú jeho vrstovníci. Je potrebné v danej súvislosti poukázať na závery odborného vyjadrenia klinickej psychologičky, s tým, že intelekt obvineného ml. je na úrovni ľahkej debility, mravný vývin zodpovedá fyzickému veku 5-6 rokov. Samostatne, bez usmernenia a predošlej skúsenosti sú jeho schopnosti korigovať žiaducim a spoločensky prijateľným spôsobom minimálne, nemá osvojené základné morálne normy ani potrebu ich dodržiavať, nezamýšľa sa nad možnými dôsledkami svojho konania. Citlivosť voči

hraniciam je minimálna a ľahko a bez výčitiek svedomia ich v bežnom živote prekračuje, protiprávnosť svojho konania si uvedomí, až keď je konfrontovaný s dôsledkami.

Uvedené jednoznačne vyplýva aj zo skutočnosti, že nadávky a vyhrážky podľa vlastnej výpovede povedal len zo srandy, opakoval po videu, ktoré videl a natočil niekto iný, zároveň chcel, aby sa ho Báci a Peťko zľakli. Je zrejmé, že si neuvedomoval následky svojho konania, konal pudovo, vopred nepremyslene, chcel sa ukázať pred ostatnými sledovateľmi, získať popularitu a uspokojiť tak svoje potreby, nezáležalo mu na tom, že takýmto konaním môže vzbudiť u ľudí, ktorých vo videu oslovoval, obavu o svoj život alebo zdravie a naplniť tak znaky skutkovej podstaty stíhaného prečinu. Obvinený ml. síce mohol ovládať svoje konanie, avšak pod vplyvom nedostatočnej úrovne rozumovej a mravnej vyspelosti nemohol rozpoznať jeho protiprávnosť, keďže rešpektovanie spoločensky platných morálnych a mravných, tobôž nie právnych pravidiel, nemá osvojené ani zvnútornené, takýto druh správania mu je vlastný a prirodzený, a to na pozadí jednak oneskoreného vývoja ako aj málo podnetného prostredia, v ktorom vyrastá a ktoré ho ovplyvňuje. Obvinený ml. zároveň nemá doposiaľ skúsenosť s následkami svojho správania v podobe uloženej sankcie či trestu. Nedostatok rozpoznávacej zložky podmienenej trestnej zodpovednosti je v zmysle § 215 odsek 1 písmeno f) Trestného poriadku obligatónym dôvodom pre zastavenie trestného stíhania.

Je tiež nutné upozorniť na fakt, že podmienená trestná zodpovednosť sa objektívne viaže na čas spáchania skutku, nie na čas posúdenia obvineného ml. Vzhľadom na charakter oneskoreného vývoja osobnosti obvineného ml. možno logicky dospieť k záveru, že psychologickou konštatovaná znížená úroveň rozumovej a mravnej vyspelosti oproti populačnej norme nemohla v čase spáchania dosahovať inú, resp. vyššiu úroveň oproti úrovni v čase jeho posúdenia. Naopak, s prihliadnutím na štruktúru osobnosti možno predpokladať, že úroveň jeho rozumovej a mravnej vyspelosti bola v čase spáchania skutku ešte nižšia.

S poukazom na vyššie uvedené dôkazy, ich hodnotenie jednotlivo i vo svojom súhrne a citované ustanovenia som rozhodla ohľadom obvineného ml. Rémusu Rafaela v zmysle výrokovvej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, do troch pracovných dní od oznámenia uznesenia. Sťažnosť má odkladný účinok. (§ 185 a nasl. Tr. por.)

Mgr. Monika Mrázová
námetníčka okresnej prokuratorky